

Prima instanță: Judecătoria Cahul
Judecător: V. Movilă
Instanța de Apel: Curtea de Apel Cahul
Judecători: G. Eni
N. Bondarenco
I. Dănăilă

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

16 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu
Judecătorii: Valentina Clevadî, Tamara Chișca-Doneva
Ion Vîlcov, Vera Macinskaia

examinând recursul declarat de SRL „Microinvest” SC

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Microinvest” SC împotriva lui Bîrlea Andrei și Barabarov Ivan cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei soldate din contractul de împrumut,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 20 noiembrie 2012 și a hotărîrii Judecătoriei Cahul din 01 decembrie 2011, prin care acțiunea înaintată a fost admisă parțial,

A C O N S T A T A T :

La 08 iunie 2012, reclamantul SRL „Microinvest” SC a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Bîrlea Andrei și Barabarov Ivan cu privire la încasarea sumei în mărime de 7712, 20 lei soldate din contractul de împrumut și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor sale reclamantul a indicat că la 07 decembrie 2006, reclamantul a încheiat cu pîrîtul Bîrlea Andrei contractul de împrumut cu dobîndă nr. CHAM-79.06. În urma acestui contract, pîrîtul a primit un împrumut sub formă de mijloace bănești în sumă de 25000 lei moldovenești, cu dobîndă de 2,5% anual. Scadența finală de rambursare a împrumutului fiind calculată pînă la 19 decembrie 2008. În scopul garantării restituirii împrumutului, plăților dobînzilor și altor sume aferente împrumutului SRL „Microinvest” SC a încheiat cu pîrîtul Barabarov Ivan

la 17.12.2006 contract de fidejusiune nr. CHAM-79.06. În perioada de pînă la înaintarea cererii de chemare în judecată, pîrîtul nu a respectat graficul de rambursare înregistrînd în repetate rînduri datorii acumulate la tranșele împrumutului și a dobînzilor aferente. Privitor acestui fapt, atît pîrîtul Bîrlea Andrei cît și fidejutorul Barbarov Ivan au fost înștiințați atît prin telefon cît și prin scrisorile de avertizare, însă fără rezultat.

Angajamentele de plată asumate de către pîrîrt au fost încălcate de fiecare dată. În scopul soluționării litigiului pe cale extrajudiciară, pîrîților la data de 24 februarie 2011 și 28 februarie 2011 li s-a expediat notificarea despre existența datoriilor și obligația de a restitui suma împrumutului, dobînzilor și a penalităților, precum și intenția de a acționa în instanța de judecată în vederea obligării restituirii sumelor scadente. Însă nici pînă la data înaintării acțiunii în instanța de judecată, atît pîrîtul cît și fidejutorul nu au achitat datoria față de reclamant.

Solicită reclamantul încasarea din contul lui Bîrlea Andrei și Barabarov Ivan a sumei în mărime de 7712, 20 lei soldate din contractul de împrumut și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Cahul din 01 decembrie 2011, acțiunea depusă de către SRL „Microinvest” SC a fost admisă integral. S-a dispus încasarea din contul lui Bîrlea Andrei și Barabarov Ivan în mod solidar a sumei în mărime de 7712, 20 lei în contul rambursării împrumutului și plăților aferente conform contractului de împrumut. Tot în mod solidar s-a dispus încasarea cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 270 lei.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 20 noiembrie 2012, apelul depus de către Barabarov Ivan a fost admis, hotărîrea Judecătoriei Cahul din 01 decembrie 2011 casată în parte și emisă o nouă hotărîre prin care s-a dispus respingerea ca nefondată a acțiunii în partea dispunerii încasării în mod solidar și din contul lui Barabarov Ivan a împrumutului în mărime de 7712,20 lei. S-a dispus încasarea doar din contul lui Bîrlea Andrei în beneficiul SRL „Microinvest” SC a sumei cu titlu de datorie din contul împrumutului și a plăților aferente în mărime de 7712,20 lei. Tot din contul lui Bîrlea Andrei s-a dispus încasarea taxei de stat în mărime de 270 lei.

Invocînd ilegalitatea acestei deciziei, la 23 aprilie 2013 SRL „Microinvest” SC, a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărîrii hotărîrii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a indicat că la emiterea deciziei instanței de apel nu s-au constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, a fost aplicată o lege ce nu trebuia aplicată, fapt ce a dus la o concluzie eronată și neîntemeiată.

Copia motivată a deciziei instanței de apel recurentul a primit-o la 05 aprilie 2013, iar recursul a fost declarat la 23 aprilie 2013, astfel, prin prisma art. 434 C.P.C., instanța de recurs constată că recursul este declarat în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art.445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, la 07 decembrie 2006 între SRL „Microinvest” SC și Bîrlea Andrei a fost încheiat contractul de acordare a împrumutului în formă scrisă în mărime de 25000 lei pentru un termen de 12 luni cu rata dobânzii 25 % anual.

Potrivit graficului de rambursare împrumutatul urma să restituie suma în 18 rate lunare cu valori cuprinse între 1223,29 lei și 1829,48 lei, iar termenul limită de scadență fiind fixat 19 decembrie 2008.

Tot aici prin punctul 2.4 al contractului, în scopul garantării executării obligațiilor, împrumutatul Bîrlea Andrei și Barabarov Ivan prin semnarea contractului de împrumut s-au obligat să execute obligațiunile contractuale ale împrumutului.

Iar prin punctul 2.4.1 al prezentului contract este scrisă următoarea clauză: „restituirea datoriei la împrumut, plata dobânzilor aferente și după caz, a penalităților este garantată de fidejursorul Barabarov Ivan, care este obligat solidar cu împrumutatul în fața împrumutătorului.

În conformitate cu art. 867 Codul Civil „prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. Contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Iar în conformitate cu art.869 alin.(1), alin. (4) Codul Civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, care trebuie să se afle într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei. Iar alin. (4) prevede că în cazul în care împrumutatul nu plătește dobînda în termen, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a împrumutului și a dobânzii aferente.

Tot aici este de menționat și art. 1146 alin. (1) Cod Civil, care stipulează că prin contract de fidejusiune, o parte (fidejursor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului, iar art. 1150, alin. (1) Cod Civil fidejusiunea poate să rezulte din acordul părților, poate fi impusă prin lege sau poate fi instituită de instanța de judecată.

Astfel, toate fiind menționate în baza prevederilor legale reglementate de lege, Completul colegiului civil, commercial și de contencios administrative al Curții

Supreme de Justiție constată că SRL „Microinvest” SC în calitate de împrumutător și-a executat corespunzător obligațiile față de împrumutatul Bîrlea Andrei, și a transmis sumele solicitate corespunzător, iar acesta la rîndul său s-a obligat de a restitui sumele acordate în termenele strict stipulate în contract. Mai mult ca atît întru garantarea executării obligației Bîrlea Andrei prin punctul 2.4 în caz de imposibilitate a restituirii împrumutului și a dobînzilor aferente a numit ca fidejutor pe Barabarov Ivan, iar acesta s-a obligat în mod solidar de a restitui sumele susindicate, fapt indicat și prin semnăturile ambelor părți. În virtutea celor menționate, în scopul evitării unui eventual litigiu judiciar, la 24 februarie 2011 și 28 februarie 2011 SRL „Microinvest” SC le-a remis în adresa acestora reclamația scrisă, prin care a solicitat achitarea datoriilor restante în mărime de 7700 lei pînă la data de 06 martie 2011. În baza sumei de 7700 lei ca datorie scadentă era inclus împrumutul scadent în mărime de 3515,29 lei, dobînda în mărime de 1899,12 lei și penalitatea în mărime de 2285,59 lei.

În conformitate cu pct. 2.9 a prezentului contract, penalitatea pentru întîrziere a plăților împrumutului și a dobînzii se stabilește în mărime de 0,3 % pentru fiecare zi de întîrziere.

Conform prevederilor art. 1243 alin. (1) Cod Civil, în cazul neexecutării de către debitor la scadență a obligației de restituire a creditului, precumși a obligațiilor de plată a dobînzii și a altor sume aferente, creditorul poate pretinde plata unor penalități de întîrziere în modul și în mărimea prevăzute de lege sau de contract.

Cu referire la cererile de chemare în judecată și a calculelor prezentate de reclamant, Bîrlea Andrei și Barabarov Ivan și-au executat partial obligațiunile de restituire a creditului și a plăților aferente a acestuia, iar datoria totală la 01 martie 2011 constituia 7712, 20 lei, dintre care 3515,29 lei împrumutul scadent și neachitat, 1911,32 lei ca dobîndă și 2285,59 lei ca penalitate de întîrziere calculate conform art. 1243, alin. (1) Cod Civil și conform pct. 2.9 a prezentului contract.

În conformitate cu art. 624 alin. (1), alin. (4) Cod Civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de banisau un alt bun iar alin. (4) al aceluiași articol prevede că părțile pot conveni asupra unei clauze penale mai mari decît prejudiciul.

Astfel, instanța de recurs reține argumentele aduse de recurent precum și dovezile aduse în favoarea acestei opinii, care atestă cu certitudine faptul că obligația de restituire a împrumutului este de competența lui Bîrlea Andrei și a fidejutorului său Barabarov Ivan. Anume obligația acestora este născută prin contractul încheiat în formă scrisă pentru care sau și semnat. Mai mult de cît atît aceștia în momentul semnării contractului susindicat au căzut ferm de acord și cu condițiile de formă cerute de lege, care nu au fost executate în măsura și în termenele stabilite în contract.

Reieșind din circumstanțele expuse, instanța de recurs consideră că decizia instanței de apel este una ilegală și care urmează a fi casată din considerentele că a fost elaborată în baza interpretării eronate a normelor de drept material.

Tot aici este de menționat art. 513 alin.(1) Cod Civil, care stipulează că creditorul trebuie să se comporte cu bună credință la momentul nașterii, executării și stingerii obligației, iar în conformitate cu art. 572 alin.(1) Cod Civil, obligația trebuie executată în mod corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Nu poate fi reținut nici argumentul acestora cu privire la recunoașterea invalabilității contractului de împrumut. La caz Colegiul reține neîntemeiat acest fapt însăși prin nedepunerea de către Bîrlea Andrei a acțiunii reconvenționale în vederea invocării nulității contractului și nici contestarea de către acesta în instanța de apel, iar prin acceptarea tacită a soluțiilor adoptate, se prezumă încheierea unui contract de împrumut valabil încheiat între părți. Mai mult, argumentele înaintate în instanțele ierarhic inferioare în vederea invalabilității contractului de împrumut, Completul colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră pur declarative, la materialele cauzei ne fiind prezente acte sau materiale probate ce ar confirma cele invocate.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ nu poate reține argumentul fidejursorului Barabarov Ivan precum că nu a fost citat legal în instanța de judecată, nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței, fapt ce a dus la judecarea cauzei în absența sa din simplu motiv că la materialele cauzei este anexat avizul de recepție semnat de către Barabarov Ivan și remis instanței pentru înștiințare după expedierea citației cu aducerea la cunoștința acestuia despre locul și ora ședinței de judecată. Un asemenea aviz de recepție este remis și de la Bîrlea Andrei, la fel cu o aceeași semnificație de înștiințare.(f.d.20,21).

Mai mult de cât atât la (f.d. 32), citarea lui Barabarov Ivan a fost publicată în baza Monitorului Oficial, prin intermediul căreia este arătată înștiințarea acestuia despre ședința din 01.12.2011, ora 16.00.

Astfel, în conformitate cu art. 108 alin. (1), alin.(2) și alin. (3) Cod Civil dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia, președintele instanței dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală, (2) Citația se publică într-un ziar republican sau local mai răspîndit în cazul în care instanța consideră că o astfel de măsură este necesară, (3) Publicarea citației în ziar se face cu cel puțin 15 zile înainte de data ședinței de judecată. În cazuri de urgență, președintele instanței poate reduce acest termen la 5 zile.

În conformitate cu art.206, alin. (3)Cod Civil,dacă pîrîtul, înștiințat legal despre locul, data și ora ședinței de judecată, nu s-a prezentat în judecată și nu a comunicat instanței motivul neprezentării sau dacă motivele sînt considerate de instanță ca fiind

neîntemeiate, sau dacă pîrîtul nu a solicitat examinarea pricinii în lipsa sa, instanța o examinează în lipsa acestuia.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel este ilegală, iar hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat SRL „Microinvest” SC, de a casa integral decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 al.(1) lit. f) CPC RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E

Se admite recursul declarat de SRL „Microinvest” SC.

Se casează decizia Curții de Apel Cahul din 20 noiembrie 2012, și se menține hotărîrea Judecătoriei Cahul din 01 decembrie 2011 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Microinvest” SC împotriva lui Bîrlea Andrei și Barabarov Ivan cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei soldate din contractul de împrumut.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecător /Semnătura/ Iulia Sîrcu

Judecători /Semnătura/ Valentina Clevadi

/Semnătura/ Tamara Chișca – Doneva

/Semnătura/ Ion Vîlcov

/Semnătura/ Vera Macinskaia

Copia corespunde originalului
Judecător:

Vera Macinskaia